

Uchwała Nr 51/141/2012
Zarządu Powiatu w Ostródzie
z dnia 14 marca 2012 r.

w sprawie zatwierdzenia Programu Działalności i Planów Pracy Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie

Na podstawie § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586) Zarząd Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Program Działalności i Plany Pracy Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie, które stanowią załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

1. Włodzimierz Brodiuk – Starosta	
2. Stanisław Brzozowski – Wicestarosta	
3. Irena Jara – Członek Zarządu	
4. Jerzy Adamowicz – Członek Zarządu	
5. Bogdan Głowacz – Członek Zarządu	

Uzasadnienie

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie na zlecenie Powiatu Ostródzkiego prowadzi od dnia 1 grudnia 2011 r. środowiskowy dom samopomocy o zasięgu ponadlokalnym.

Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586) *Kierownik domu jest odpowiedzialny za opracowanie programu działalności domu i planu pracy domu na każdy rok w uzgodnieniu z wojewodą. Dokumenty te zatwierdza jednostka prowadząca lub jednostka zlecająca.*

Przedłożony Program Działalności oraz Plany Pracy Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie zostały opracowane w uzgodnieniu w Wojewodą Warmińsko-Mazurskim i wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Powiatu.

**PROGRAM DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY
W OSTRÓDZIE**

1. Misja

Misja Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie jest tożsama z misją Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, którą jest dbanie o godność ludzką, miejsce w rodzinie, wśród innych ludzi i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz wspieranie rodzin, aby były one w stanie sprostać sytuacjom związanym z opieką i wspólnym z nimi życiem.

2. Cele ogólne

Celem Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Ostródzie jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie możliwości aktywnego, autentycznego uczestnictwa w życiu społecznym z zachowaniem związków rodzinnych oraz poczucia więzi z ludźmi i środowiskiem lokalnym, w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji tak by spełnić postulat funkcjonowania uczestnika w jego naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu izolacji społecznej.

Szczególnie działania te dotyczą osób głębiej niepełnosprawnych intelektualnie ze sprzężonymi dysfunkcjami, zamieszkałych w południowej części Powiatu Ostródzkiego, które po wyjściu z systemu edukacji pozbawione są jakiegokolwiek wsparcia w miejscu najbliższym swojego zamieszkania. Działalność placówki wpisuje się w **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostródzkim do roku 2013 (Rozdział 3.3.4. Alienacja ludzi starszych i niepełnosprawnych. Cel strategiczny; Ograniczenie alienacji ludzi starszych i niepełnosprawnych; Cel operacyjny D1 – wspieranie osób niepełnosprawnych)**. Problem braku oferty wsparcia dla tej kategorii osób nasilił się w ostatnich latach i będzie narastał w latach następnych, bowiem po wielu latach edukacji w placówkach systemu oświaty osoby głębiej niepełnosprawne oraz ze sprzężonymi dysfunkcjami osiągnęły pewien sukces edukacyjny i chciałyby wieść nadal aktywne życie. Niezbędne jest zatem tworzenie warunków do ich ustawicznej edukacji, rehabilitacji i aktywnego uczestnictwa społecznego.

Ponadto wg. wstępnej diagnozy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie, przeprowadzonej w IV kwartale 2010 roku w Powiecie Ostródzkim żyje 440 osób w wieku od 26 do 65 roku życia, które są osobami niepełnosprawnymi intelektualnie i chorymi psychicznie z orzeczonym stopniem niepełnosprawności znacznym i umiarkowanym. Osoby te funkcjonują w systemie pomocy społecznej lecz wsparcie jakie otrzymują w wielu przypadkach jest niewystarczające. W związku z powyższym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

3. Cele szczegółowe

1. Celami szczegółowymi w stosunku do uczestników Domu jest:

1) podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych w codziennym życiu w obszarach:

- a) sprawności psychomotorycznej,
- b) samoobsługi i czynności dnia codziennego,
- c) nawiązywania kontaktów i porozumiewania się oraz podnoszenie poziomu samodzielności w myśleniu, działaniu i komunikacji,
- d) autonomii i wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- e) rozwijania zdolności i umiejętności uczestników zgodnie z ich zainteresowaniami i preferencjami,
- f) dbałości o zdrowie i higienę osobistą,
- g) gospodarowania pieniędzmi (trening ekonomiczny),
- h) estetyki własnej i otoczenia,
- i) spędzania czasu wolnego,

2) integrowanie uczestników z ich środowiskiem lokalnym, w tym rodzinnym poprzez:

- a) uczestnictwo w imprezach kulturalnych i turystycznych
 - b) współżycia społecznego,
 - c) utrzymywanie kontaktów i kształtowania relacji z rodziną i przyjaciółmi,
 - d) organizowanie i udział w uroczystościach świątecznych, religijnych i okazjonalnych,
 - e) kontakt ze środowiskiem lokalnym – wycieczki, praktyki niektórych uczestników w zakładach pracy,
 - f) załatwianie spraw osobistych i urzędowych,
- 3) wsparcie w korzystaniu z opieki zdrowotną w zakresie psychiatrycznym, neurologicznym, somatycznym poprzez:
- a) zapewnienie konsultacji lekarskich,

- b) pomoc w korzystaniu z usług placówek opieki zdrowotnej na terenie miasta oraz poza nim,
- c) zapewnienie opieki pielęgniarzkiej w placówce.

4. Formy działalności

Wyznaczone cele Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy realizuje poprzez różne formy aktywizująco – wspierające, m.in. :

1. Trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej oraz funkcjonowania w codziennym życiu obejmujący:
 - 1) naukę samoobsługi we wszystkich zakresach podczas wszystkich sytuacji jakie niesie dzień m.in. jedzenie, mycie się, ubieranie, załatwianie potrzeb fizjologicznych,
 - 2) naukę zaradności realizowanej w różnych sytuacjach podczas pobytu dziennego w placówce, całodobowego pobytu , w sąsiedztwie placówki i w otwartym środowisku lokalnym m.in. : nauka przygotowywania prostych posiłków w pracowni gospodarstwa domowego, pranie, dbanie o osobistą higienę i wygląd zewnętrzny, dbanie o porządek w pracowni i w mieszkaniu, gospodarowanie pieniędzmi, etc.
2. Trening umiejętności społecznych i interpersonalnych obejmujący:
 - 1) nawiązywanie i utrzymanie kontaktów społecznych,
 - 2) aktywność i odpowiedzialność,
 - 3) motywowanie do funkcjonowania w oparciu o własne możliwości,
 - 4) kształcenie umiejętności współpracy i komunikowania się w grupie na zasadzie otwartości, partnerstwa i wzajemności,
 - 5) aktywizację w celu podjęcia zatrudnienia przy wsparciu instytucji do tego uprawnionych,
3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego obejmujący;
 - 1) rozwijanie zainteresowań – lekturą w języku symboliki i łatwym do czytania, wybranymi audycjami telewizyjnymi, filmem, muzyką, pielęgnowaniem hobby,
 - 2) rozwijanie aktywności artystycznej m.in. muzykowanie, drama,
 - 3) rozwijanie umiejętności uczestnictwa w takich formach jak wycieczki, imprezy rekreacyjne, kulturalne, towarzyskie, uczestnictwo w uroczystościach świeckich i religijnych itp.)
 - 4) rozwijanie aktywności sportowo – rekreacyjnej.
4. Terapia zajęciowa obejmująca:
 - 1) naukę elementów pracy – przygotowanie do aktywności pracowniczej (nauka posługiwania się narzędziami pracy, sprzętem AGD, itp. w tym w miarę możliwości realizacja praktyk w zakładach pracy),
 - 2) zajęcia plastyczne (malowanie , lepienie , modelowanie, wyklejanie itp.)
 - 3) zajęcia kulinarne (nauka przygotowywania prostych posiłków)
 - 4) muzyczne,
 - 5) teatralne

- 6) porządkowe
 - 7) korzystanie z prostych programów komputerowych i sprzętu audiowizualnego.
5. Psychoterapia lub socjoterapia grupowa,
 6. Poradnictwo specjalistyczne, w tym:
 - 1) psychologiczne,
 - 2) socjalne,
 - 3) pedagogiczne
 7. Ochronę zdrowia psychicznego poprzez psychoedukację ukierunkowaną na naukę umiejętności korzystania z różnych ofert publicznych, w tym usług medycznych, zwłaszcza poradni zdrowia psychicznego.
 8. Edukacja prozdrowotna, pomoc w dostępie do konsultacji lekarskich, ośrodków opieki zdrowotnej,
 9. Poradnictwo i elementy indywidualnej terapii z psychologiem, terapia pedagogiczna, wsparcie pracownika socjalnego, rozpoznawanie sytuacji socjalno – bytowej rodziny uczestnika.

Codzienna praca z uczestnikami prowadzona będzie w ramach następujących Sali aktywizacji i terapii zajęciowej:

1. **sala artystyczna**, w ramach której prowadzone będzie aktywizowanie poprzez dramę, muzykowanie, śpiew, taniec,
2. **sala pedagogiczna**, w ramach której zajęcia wspierająco – aktywizujące realizowane będą poprzez terapię pedagogiczną, zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze, stymulację polisensoryczną i doświadczania świata oraz edukację w zakresie podstawowych czynności osobistych,
3. **sala umiejętności dnia codziennego, w tym gospodarstwa domowego**, gdzie prowadzone będzie wspieranie i aktywizowanie w wykonywaniu czynności dnia codziennego jak przygotowywanie prostych posiłków, sprzątanie, ślanie łóżek, obsługa prostego sprzętu AGD, prasowanie, dbanie o porządek i estetykę w mieszkaniu jak również wdrażanie do mieszkania poza domem rodzinnym (trening umiejętności mieszkaniowych),
4. **sala plastyczna**, w ramach której stworzone będą warunki do wyzwalań ekspresji twórczej poprzez różne techniki malarskie, techniki plastyczne (lepienie – w glinie, plastelinie, modelinie, wyklejanie itp.).
5. **sala społeczna**, w ramach której realizowane będą działania zmierzające do nauki i podnoszenia poziomu umiejętności interpersonalnych, funkcjonowania w bliższym i dalszym otoczeniu społecznym, podnoszenie poczucia własnej wartości i poszerzania autonomii.

Spółeczność PŚDS stanowią osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim,

i znacznym. Z uwagi na to, że 50 % procent uczestników to osoby z głębokim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, zaproponowano, iż formami wsparcia będą sale: pedagogiczna, w ramach której prowadzona będzie terapia pedagogiczna, zajęcia

rewalidacyjno – wychowawcze, stymulacja polisensoryczna, edukacja w zakresie podstawowych czynności osobistych, sala umiejętności dnia codziennego oraz społeczna. Zajęcia te mają na celu podtrzymanie i dalszy rozwój umiejętności nabytych podczas kilkunastoletniego pobytu w Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjno- Wychowawczym bądź w SOSW.

Pozostałe dwie grupy stanowią osoby z upośledzeniem w stopniu znacznym i umiarkowanym sprawne ruchowo oraz upośledzeni ze sprzężonymi niepełnosprawnościami fizycznymi. Dla tej kategorii osób adresowane są wszystkie formy wsparcia w postaci zajęć w salach: artystycznej, plastycznej, umiejętności społecznych oraz zewnętrznych form aktywności łącznie z aktywizacją w kierunku zatrudnienia.

Nie wyklucza to jednak terapii we wszystkich salach wszystkich uczestników zgodnie z ich preferencjami.

W celu wykorzystania wszystkich możliwości w realizacji zadań placówki wobec uczestników niezbędna jest współpraca z takimi instytucjami jak:

- 1) rodziny i opiekunowie osób przebywających w placówce,
- 2) Starostwem Powiatowym w Ostródzie,
- 3) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie,
- 4) Ośrodkami Pomocy Społecznej z gmin, z terenu których pochodzą uczestnicy,
- 5) placówkami opieki zdrowotnej
- 6) Ośrodkiem Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym,
- 7) Warsztatem Terapii Zajęciowej
- 8) Powiatowym Urzędem Pracy w Ostródzie,
- 9) Środowiskowym Domem Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (MOPS) w Ostródzie,
- 10) organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ostródzkiego
- 11) Centrum Sportu i Rekreacji w Ostródzie,
- 12) Centrum Kultury w Ostródzie,
- 13) Szkołami ponadgimnazjalnymi i uczelniami w celu pozyskiwania wolontariatu,
- 14) innymi podmiotami ważnymi dla realizacji zadań Domu.

5. Metody, sposoby i kryteria oceny efektów działalności PŚDS w odniesieniu do postępów uczestników.

Każdy z podopiecznych PŚDS PSOUU w Ostródzie podlega ocenie Zespołu Wspierająco – Aktywizującego. Wnioski z terapii oraz ścieżka postępowania z podopiecznym opisana jest w Indywidualnym Planie Postępowania Wspierająco – Aktywizującego, aktualizowanego od momentu przyjęcia co pół roku. Dokument opracowywany jest przez członków w/w Zespołu. Formularz oceny zawiera m.in.:

1. ocenę aktywności w 4 obszarach:
 - a) samoobsługa,
 - b) kontakty interpersonalne,
 - c) uczestniczenie w zajęciach zorganizowanych,
 - d) wykorzystanie czasu wolnego,
2. ocenę punktową profilów aktywności,

3. formularz planowania aktywizacji podopiecznego
4. prognozowanie potrzeb

Aby dokonać poprawnej i miarodajnej oceny podopiecznego, każdy z instruktorów terapii prowadzi dziennik terapii, w którym codziennie wpisuje zakres i formę prowadzonej terapii, wymienia uczestników terapii oraz opisuje ich aktywność. Dane te są następnie wykorzystywane do sporządzania ocen efektów aktywizacji podopiecznych a co za tym idzie do sporządzenia programu na następny okres.

W diagnozie i ocenie oraz planowaniu postępowania aktywizująco-wspierającego wykorzystane będą dostępne lub autorskie narzędzia diagnostyczne dostosowane do indywidualnych, uwarunkowanych poziomem sprawności potrzeb uczestników.

6. Możliwości realizacji programu.

1) Zasoby materialne.

Inicjatorem utworzenia PŚDS o charakterze powiatowym jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie, które posiada opisane poniżej warunki lokalowe.

Do dyspozycji nowej placówki będą następujące pomieszczenia :

- wielofunkcyjna sala umiejętności dnia codziennego, w tym kulinarna stołówka wyposażona w podstawowy sprzęt i meble,
- sala pedagogiczna,
- sala artystyczna,
- sala plastyczna,
- sala społeczna w tym sala dwufunkcyjna spotkaniowo – rekreacyjna,
- sala rehabilitacyjna
- korytarz – hol
- 4 sanitariaty (WC, prysznic, wanna, umywalka) przy czterech salach terapeutycznych, oraz jedna toaleta ogólnodostępna.

Sala artystyczna i sala spotkaniowo-rekreacyjna będą utworzone z powierzchni holu za pomocą ścian stałych i mobilnych. Stworzy to możliwość wielofunkcyjnego wykorzystania powierzchni m.in. do celów aktywności artystycznej (spektakle, taniec itp.), zebrania całej społeczności placówki, szkoleń itp.

Uczestnicy placówki objęci będą codziennym dowozem w ramach systemu transportu osób niepełnosprawnych do istniejących już placówek Stowarzyszenia. Świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej (konsultacje lekarskie, opieka pielęgniarska, itp. odbywać się będą w gabinecie lekarsko – pielęgniarskim znajdującym się na parterze tj. w NZOZ - Ośrodku Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym.

Świadczenia z zakresu żywienia realizowane będą przez blok żywieniowy przygotowujący posiłki dla wszystkich placówek Koła PSOUU w Ostródzie.

Ponadto, jako integralną część Domu, włączono 4 - pokojowe mieszkanie o powierzchni 60 m² przy ul. Nadrzecnej 9/1 w Ostródzie, z pełnym wyposażeniem, gdzie

od 10 lat Stowarzyszenie organizuje treningi umiejętności mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz zapewnia opiekę czasową w sytuacjach kryzysowych rodzin.

2) Zasoby ludzkie.

Pracownikami Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy będą:

- a) kierownik – osoba z wykształceniem wyższym pedagogicznym z zakresu oligofrenopedagogiki oraz 11 letnim stażem pracy z dorosłymi osobami niepełnosprawnymi intelektualnie o różnym stopniu niepełnosprawności,
 - b) 5 instruktorów terapii zajęciowej – osoby z wykształceniem wyższym pedagogicznym z zakresu oligofrenopedagogiki z terapią zajęciową z 3 do 5 letnim stażem pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie.
 - c) 1 asystent osoby niepełnosprawnej z wykształceniem średnim z zakresu opiekun w domu pomocy społecznej, asystent osoby niepełnosprawnej,
 - d) psycholog,
 - e) fizjoterapeuta,
 - f) pracownik socjalny z wykształceniem średnim z zakresu- praca socjalna.
- W ramach zasobów PSOUU:
- g) lekarze konsultanci, w zależności od potrzeb: neurolog lub psychiatra,
 - h) pielęgniarka

3) Zasoby organizacyjne

Dzięki prawie dwudziestoletniej działalności Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Ostródzie wypracowane zostały określone struktury organizacyjne, dzięki którym możliwe jest podejmowanie nowych wyzwań i tworzenia kolejnych elementów systemu oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodzin. Do struktur tych należą:

- zarządzanie finansowo organizacją,
- obsługa administracyjna niektórych wspólnych elementów poszczególnych placówek,
- systemu szkoleń wewnętrznych kadry merytorycznej,
- zasoby innych placówek (OREW, WTZ) stowarzyszenia,
- organizacja transportu.
- organizacja żywienia zbiorowego.

Stan ten jest swoistym „przyczółkiem” do tworzenia i rozwijania nowych form działalności.

4) Kierunki dalszego rozwoju.

Powstanie nowej placówki, podobnie jak w przypadku poprzednich, stwarza sytuację aktywizującą dla osób niepełnosprawnych pozostających do tej pory w domach, których

potrzeby nie zostały jeszcze zdiagnozowane. Ponadto, prognozuje się, przyjmując wskaźnik liczby absolwentów głębiej upośledzonych opuszczających co roku placówki oświatowe, że zapotrzebowanie na miejsca w PŚDS –sie będzie stale wzrastać. W związku z powyższym zakłada się tworzenie w kolejnych 2 – 3 latach po uruchomieniu placówki 10 nowych miejsc w ramach obecnych warunków lokalowych.

Działania wpływające na rozwój i podnoszenie jakości pracy placówki :

- szkolenie kadry w ramach systemu wewnętrznych szkoleń Stowarzyszenia i poszczególnych placówek, w tym PŚDS – u, szkolenia zewnętrzne finansowane przez pracodawcę (Stowarzyszenie) oraz samych pracowników,
- pozyskiwanie w ramach projektów środków na wzbogacanie oferty PŚDS np. w zakresie aktywizacji zawodowej, spędzania czasu wolnego, treningu mieszkaniowego oraz innych dodatkowych zajęć, których brak jest w ofercie domu, wsparcia rodzin (Klub Rodzica, psychoedukacja rodziców itp.)
- tworzenia własnych narzędzi diagnostycznych niezbędnych w programowaniu zajęć dla poszczególnych uczestników,
- współpraca z placówkami i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz instytucjami kultury, sportu i rekreacji.
- pozyskanie nowej nieruchomości zabudowanej lub nie, pozyskanie środków finansowych w celu budowy lub rozbudowy kolejnego obiektu przeznaczonego na organizację nowych miejsc.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie dąży do stworzenia pełnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych intelektualnie na każdym etapie ich życia.

Sporządził:

Kierownika PŚDS w Ostródzie – mgr Aneta Lis

Zatwierdził: